

Verba

ANUARIO GALEGO DE FILOLOXÍA
Vol. 21, 1994

SEPARATA

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

Gheada e situación

Montserrat Recalde Fernández
Seminario de Sociolingüística
Real Academia Galega

INTRODUCCIÓN.

A promoción institucional do galego levada a cabo dende a aprobación da Lei de Normalización Lingüística (1983) está producindo unha progresiva desimbolización do mesmo como marcador de procedencia social e económica fronte ao castelán. A igualación do prestixio entre as variedades estandarizadas de ambas linguas está contrarrestada pola progresiva explotación de recursos do propio sistema lingüístico galego como factores de diferenciación social: se hai uns anos o sinal lingüístico máis distintivo de falta de instrucción, ruralidade e pobreza era falar galego, hoxe en día o elemento identificador non é tanto a lingua como a variedade lingüística utilizada (dialectal vs. estándar), habida conta de que non todas as formas dialectais son valoradas do mesmo xeito pola comunidade.

En Galicia estase a producir un cambio nas actitudes lingüísticas e nos usos simbólicos das linguas a raíz do cal se están habilitando as variedades lingüísticas que non forman parte do galego común para ocupar os espazos funcionais antes reservados para o galego -especialmente no dominio familiar-, mentres que a variedade estandarizada desempeña agora boa parte das funcións sociais que dende o século XV lle foron gradualmente asignadas ao castelán (lingua vehicular da administración, o ensino, os medios de comunicación, os discursos públicos, etc.). Este feito permite unha ampliación do marco da investigación sociolingüística en Galicia, xa que abre a posibilidade de enfocala dende a perspectiva da variación interna e da planificación lingüística, ademais dos tradicionais enfoques de contacto e conflito lingüístico.

Un dos principais marcadores sociolingüísticos do sistema fonético-fonolóxico do galego é a *gheada* ([xeáða]). Con este nome a dialectoloxía do galego denominou un hábito ar-